

The main aspects of the Middle East conflict Modern stage (On the example of Israel-Palestine)

Madona Gogitidze

Batumi Shota Rustaveli State University
Department of Oriental Studies
Georgia, Batumi

Abstract

In modern times, international situation has become dependent on the deployment of forces in the Middle East. Conflicts of foreign factors are more determined than military actions. Many countries have been involved in the crisis in the Middle East, which in turn has delayed the process of solving problems.

After the first Arab-Israeli invasion, the Middle East has gradually turned into a great deal of struggle to split into large areas of political and economic influence.

The conflicts between Israel and Palestine have not yet come to an end. The sides are not ready to go any further.

The main aspects of the Middle East conflict are based on the great efforts and reasonableness of the adversary parties. It is still time to get peace in the region.

Keywords: Israel-Palestine.

ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტის ძირითადი ასპექტები თანამედროვე ეტაპზე (ისრაელ-პალესტინის მაგალითზე)

მადონა გოგიტიძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
აღმოსავლეთმცოდნეობის დეპარტამენტი
საქართველო, ბათუმი

აბსტრაქტი

„ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტი“ თანამედროვე პერიოდში გასცდა ისრაელისა და პალესტინელების და საერთოდ არაბულ გარემოცვას, რეგიონის საკვანძო პრობლემა თანამედროვე საერთაშორისო ურთიერთობათა სისტემაში სხვა პარამეტრებით, სიმბიოტითა და გეოსტრატეგიული ვექტორებით მაინც ისრაელ-პალესტინის ეპიცენტრთან ორგანულ კავშირში დარჩა. ამდენად, ავტორის მოკრძალებული ამოცანაა აღნიშნული კონფლიქტის ძირითადი ასპექტების მოძიება და შეჯამება თანამედროვე ეტაპზე.

საკვანძო სიტყვები: ისრაელი-პალესტინა.

მსჯელობა

მიუხედავად იმისა, რომ „ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტი“ თანამედროვე პერიოდში გასცდა ისრაელისა და პალესტინელების და საერთოდ არაბულ გარემოცვას, რეგიონის საკვანძო პრობლემა თანამედროვე საერთაშორისო ურთიერთობათა სისტემაში სხვა პარამეტრებით, სიმძიმითა და გეოსტრატეგიული ვექტორებით მაინც ისრაელ-პალესტინის ეპიცენტრთან ორგანულ კავშირში დარჩა. ამდენად, ავტორის მოკრძალებული ამოცანაა აღნიშნული კონფლიქტის ძირითადი ასპექტების მოძიება და შეჯამება თანამედროვე ეტაპზე.

თანამედროვე პერიოდში საერთაშორისო მდგომარეობა რეგინში ძალთა განლაგებაზე გახდა დამოკიდებული. კონფლიქტს საგარეო ფაქტორები უფრო განსაზღვრავენ, ვიდრე საომარი მოქმედებები. ახლო აღმოსავლეთის კრიზისში ბევრი ქვეყანა ჩაერთო, რამაც თავის მხრივ გააჭიანურა პრობლემების მოგვარების პროცესი (**მენტეშაშვილი., გვ. 138**).

არაბეთ-ისრაელის პირველი დაპირიპირების შემდეგ ახლო აღმოსავლეთი თანდათან გადაიქცა დიდ სახელმწიფოთა მიერ პოლიტიკური და ეკონომიკური გავლენის სფეროებად დაყოფის ბრძოლის ასპარეზი (**გაჩეილაძე., გვ. 321**).

ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტი ადგილობრივ მასშტაბებს გასცდა და საყოველთაო მშვიდობა კითხვის ნიშნის ქვეშ დააყენა, გლობალური პოლიტიკის საგნად იქცა. სამხედრო და პოლიტიკური თვალსაზრისით ყველაფერი იმაზე მიუთითებდა, რომ აღმოსავლეთის დაპირისპირება შეიძლებოდა დასავლეთ-

აღმოსავლეთის კონფლიქტში გადაზრდილიყო. მსოფლიომ მთელი თავისი ყურადღება ამ რეგიონს მიაპყრო. ახლო აღმოსავლეთში უკანასკნელ წლებში განვითარებულმა მოვლენებმა ცხადყო, რომ რეგიონი მსოფლიოში არამდგრად და არასტაბილურ ადგილად რჩება, სადაც ლიბერალიზმი და დემოკრატია ფუნდამენტალიზმსა და დიქტატურას მტკივნეულად ეჯახება (**ჰერცოგი, გვ. 10-12**).

2001 წლის 11 სექტემბრის შემდეგ ახლო აღმოსავლეთში ვითარება კიდევ უფრო დაიძაბა. ერთის მხრივ გააქტიურდნენ ექსტრემისტული დაჯგუფებანი, რომლებიც ტერორისტული აქტებით არსებულ სიტუაციაზე მანიპულირებდნენ. მეორეს მხრივ, ისრაელისა და არაბული ქვეყნების მთავრობათა ანტიტერორისტული საქმიანობა აშშ და ერაყის ომმა კიდევ უფრო გაზარდა.

მართალია პალესტინის ავტონომიის პრეზიდენტს, იასირ არაფატს ისრაელის ხელშეწყობა ჰქონდა ქვეყნის მართვაში, მაგრამ ავტონომიის შიგნით „ჰამასის“ მსგავს ტერორისტულ დაჯგუფებებთან მას ურთიერთობა დაეძაბა (**Гейзель., გვ.12**).

2003 წელს პალესტინაში, იორდანის კურორტ აქაბაში მოეწყო შეხვედრა პალესტინის პრემიერს აბუ მაზენს (მაჰმუდ აბასს), აშშ პრეზიდენტ ჯორჯ ბუშსადა ისრაელის პრემიერ - მინისტრს არიელ შარონს შორის. შეხვედრის მონაწილეებმა ხელი მოაწერეს კონფლიქტის მოგვარების სამშვიდობო გეგმას - ე.წ. „საგზაო რუკას“, რომელიც ახლო აღმოსავლეთში მშვიდობიანობის დასამყარებლად მოითხოვდა პალესტინის ავტონომიის შექმნას. მაგრამ ამ გზაზე საბოლოოდ უნდა აღკვეთილიყო „ჰამასის“ და

„ისლამური ჯიჰადის“ მსგავსი სხვა ტერორისტული ორგანიზაციის საქმიანობა (სანიკიძე, გვ.510).

2005 წლის პალესტინის ავტონომიის საპრეზიდენტო არჩევნებში გამარჯვებული მაჰმუდ აბასი თვლიდა, რომ პალესტინელები მზად არიან სამშვიდობო მოლაპარაკებების გასაგრძელებლად, მაგრამ ქვეყნის შიგნით არსებულ დაპირისპირებას ტერორისტულ ორგანიზაციებთან ვერც ის გაექცა.

2006 წლის პალესტინის საპარლამენტო არჩევნებში გამარჯვება ჰამასს ერგო, რამაც შეშფოთება გამოიწვია საერთაშორისო საზოგადოებაში და პალესტინას ეკონომიკური სანქციებით დაემუქრნენ. ამ გარემოებამ მეორე წამყვან პოლიტიკურ ძალას პალესტინაში - „ფათჰის“ საშუალება მისცა ჰამასთან ძალადობრივ კონფლიქტში ჩართულიყო. საერთაშორისო საზოგადოებამ მას მხარდაჭერა გამოუცხადა. შედეგად, 2007 წლის ივნისში ჰამასი ღაზას სექტორში გადავიდა და საკუთარი მმართველობა იქ გამოაცხადა. „ფათჰის“ მმართველობამ ღაზას სექტორი მისი ადმინისტრაციის დაქვემდებარებაში სცნო, მაგრამ ჰამასი მას სამართლებრივად არ აღიარებდა.

2008 წლის იანვარში ისრაელის შეიარაღებულმა ძალებმა, „ცახალმა“ ღაზა სექტორში რამდენიმე ადგილი ააფეთქა. დაახლოებით მილიონ ნახევარი ადამიანი იძულებული გახდა ეგვიპტეში გადასულიყო თავშესაფრისა და საკვების მოსაპოვებლად.

2009 წელს აშშ-ში ადმინისტრაცია შეიცვალა. ახალმა პრეზიდენტმა, ბარაკ ობამამ კაიროში სიტყვით გამოსვლისას, მუსლიმი სამყაროს ინტერესების დაცვასა და რეგიონში მშვიდობის ხელშეწყობაზე დასვა აქცენტები. მალევე, იგი ისრაელის პრემიერ-

მინისტრს ბენიამინ ნეთანიაჰუს შეხვდა. ობამას მხრიდან ორისახელმწიფოს იდეის ხაზგასმაზე, ნეთანიაჰუ სამომავლოდ, პალესტინური სახელმწიფოს აღიარებას გარკვეული პირობებით დათანხმდა. თუმცა პალესტინურმა მხარემ მოთხოვნების შესრულება მაშინათვე უარყო.

აშშ პრეზიდენტის ადმინისტრაციამ სამშვიდობო მოლაპარაკებების აღდგენა 2010 წლის შემოდგომაზე სცადა, თუმცა უშედეგოდ.

2011 წელს ეგვიპტე შეეცადა პალესტინის პოლიტიკურ ძალებს შორის მოდერაცია გაეწია და მათ შერიგებას მიეღწია. 2012 წელს „ჰამასი-ფათჰის დოჰას“ შეთანხმება შედგა, რომლის მიხედვითაც ღაზას სექტორში შუალედური არჩევნები უნდა გამართულიყო და რეგიონი დამოუკიდებელ ტექნოკრატებს ემართა.

მხარეებს შორის საბოლოო შეთანხმება 2014 წელს შედგა და საერთო მმართველობისთვის მზადება დაიწყო, მაგრამ შეთანხმებამ მხოლოდ 2016 წლამდე გასტანა. ჰამასმა ღაზაში მისი პოლიტიკური გავლენების გაზრდა დაიწყო და კვლავ ალტერნატიული ხელისუფლება ჩამოაყალიბა.

2017 წლის აგვისტოს ბოლოს ამერიკის შეერთებული შტატების დელეგაციის წევრებმა პალესტინის პრეზიდენტ მაჰმუდ აბასთან შეხვედრისას განაცხადეს, რომ აშშ-ს 3-4 თვე სჭირდება პალესტინის-ისრაელის დასახლების გეგმაზე სამუშაოდ.

2017 წლის 6 დეკემბერს, აშშ-ის პრეზიდენტმა დონალდ ტრამპმა იერუსალიმი ისრაელის დედაქალაქად აღიარა. ტრამპის გადაწყვეტილებას, პალესტინაში მასობრივი გაფიცვა მოჰყვა.

შეტაკებები ისრაელის სამართალდამცველებსა და პალესტინელებს შორის განახლდა.

ისრაელსა და პალესტინას შორის არსებულ კონფლიქტს ჯერ-ჯერობით ბოლო არ უჩანს. მხარეები რაიმე დათმობაზე წასასვლელად მზად არ არიან. ისრაელს უნდა, რომ მისი სახელმწიფოს არსებობის უფლება სცნონ თავის ისტორიულ მიწა - წყალზე, რომლის გამოც ჯერ კიდევ რომის იმპერიას ებრძოდა, ასევე შეწყვიტონ მის ტერიტორიაზე ტერორისტული ორგანიზაციების დაფინანსება და ტერაქტების მოწყობა. პალესტინას კი, საუკუნების განმავლობაში დასახლებულ - კონტროლირებადი ისტორიული ადგილების დაბრუნება სურს.

დასკვნა

აქედან გამომდინარე ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტის ძირითადი ასპექტები მოწინააღმდეგე მხარეთა დიდ ძალისხმევაზე და კეთილგონიერებაზეა დაფუძნებული. რეგიონში მშვიდობის დასამყარებლად კი ჯერ კიდევ საკმაოდ დროა საჭირო.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. გაჩეჩილაძე რ., ახლო აღმოსავლეთი: სივრცე, ხალხი, პოლიტიკა, თბ., 2003;
2. მენტეშაშვილი ზ., ისრაელის პოლიტიკური განვითარების თავისებურებანი, „ახლო და შუა აღმოსავლეთი“, შრომების კრებული, ტ. I. თბ., 2002;
3. სანიკიძე გ., ახლო აღმოსავლეთის ისტორია და მისი ურთიერთობები სამხრეთ კავკასიასთან (XIX ს - XX ს-ის დასაწყისი), თბ., 2011;
4. ხაიმ ჰერცოგი, ისრაელ-არაბების ომები, თბ., 2007;
5. Израиль, <http://hoion-city.com/history/index.html>;
6. Гейзель З., Политические структуры государство Израиль, <http://www.il14u.org.il14u/society/geizel/61.html>.;
7. <http://www.epn.ge/?id=56988>.